

Adroddiad i:	Pwyllgor Archwilio Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	1 Mawrth 2012
Swyddog Arweiniol:	Pennaeth Cynllunio Busnes a Pherfformiad
Awdur yr Adroddiad:	Swyddog Gwella Corfforaethol
Teitl:	Arolwg Trigolion Sir Ddinbych 2011

---

1. Ynghylch beth mae'r adroddiad?

Cynhaliwyd ail Arolwg Trigolion Sir Ddinbych yn ystod haf y 2011 i ganfod pa mor fodlon, a beth yw canfyddiadau trigolion Sir Ddinbych, ynghylch nifer o faterion, o wasanaethau'r Cyngor i ganol trefi a datblygu blaenoriaethau corfforaethol newydd.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

Cyflwyno gwybodaeth ynghylch Arolwg Trigolion Sir Ddinbych 2011 a hysbysu'r Aelodau ynghylch sut y bydd y Cyngor yn talu sylw i'r canfyddiadau yn ei gynlluniau gwasanaeth ac wrth ddatblygu'r Cynllun Corfforaethol newydd 2012 - 16.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Fod y Pwyllgor:

3.1 yn ystyried canfyddiadau'r Arolwg Trigolion; ac

3.2 yn penderfynu a oes unrhyw feysydd penodol sy'n haeddu cael eu harchwilio ymhellach.

4. Manylion yr adroddiad

Anfonwyd yr arolwg at 6,000 o drigolion a chafwyd ymateb gan 38% (n=2,256), sydd yn is na'r ymateb i arolwg 2009 o 49%, ond sydd dal yn uchel iawn am arolwg trwy'r post. Roedd 9 cwestiwn yn fwy yn yr arolwg nag yn yr un blaenorol, gan gynnwys gofyn am farn y trigolion ynghylch canol eu tref leol a pha feysydd y maen nhw o'r farn ddylai ddod yn flaenoriaethau corfforaethol i'r cyngor.

Mae canfyddiadau'r Arolwg Trigolion yn cael eu defnyddio ar hyn o bryd gan wasanaethau i ddatblygu'u Cynlluniau Gwasanaeth am 2012/ 13 ac ar gyfer talu sylw i feysydd arbennig o angen a nodwyd. Mae sylwadau'r trigolion hefyd yn cael eu hystyried fel rhan o'r broses o ddatblygu blaenoriaethau

corfforaethol newydd yn y Cynllun Corfforaethol 2012 – 16 ac wrth ddatblygu cynlluniau trefi.

Mae proffil oedran yr ymatebwyr yn tueddu fwy at y boblogaeth hŷn yn arolwg 2011 o gymharu â 2009, gyda 41% o'r ymatebwyr dros 65 mlwydd oed yn 2011 o gymharu â dim ond 22% yn 2009. Nododd Cyfrifiad 2001 fod 21% o'r boblogaeth dros 65 mlwydd oed ac mae amcangyfrifon canol blwyddyn dilynol wedi amcangyfrif cynnydd yn y nifer o bobl hŷn, er gan ddim ond ychydig y cant, fodd bynnag ceir data cywirach a chyfredol ar broffil oedran Sir Ddinbych pan fydd data Cyfrifiad 2011 yn cael ei rhyddhau.

Mae'r arolwg yn rhoi gwybodaeth ar fodlonrwydd a chanfyddiad, felly efallai nad yw'r holl wybodaeth sy'n benodol i wasanaeth yn ganlyniad i *brofiad uniongyrchol* person o wasanaeth. Fodd bynnag, dewisodd llawer o bobl beidio ag ateb yn yr achosion hynny, ac, o ran y rhai sydd wedi ateb, dylid cymryd bod eu barn yn seiliedig ar rywfaint o wybodaeth, ac felly ni ddylid anwybyddu'r wybodaeth a geir yn yr arolwg os nad yw'n cyd-fynd â'n rhagdybiaethau ni. Yn hytrach, fe ddylen edrych ar ein data lleol yn fanylach yn ogystal â siarad gyda Chynghorwyr a chymunedau i drafod y materion sydd wedi'u hamlygu.

Mae barn y trigolion ynghylch y Cyngor ar faterion allweddol, megis a yw'n gweithredu ar bryderon trigolion, a yw'n effeithiol ac yn cael ei redeg yn dda neu'n rhoi gwerth am arian, i gyd wedi gwella yn arolwg 2011 a chan cymaint ag 8% yn y categori olaf.

Roedd dros ddwy ran o dair o'r trigolion o'r farn fod gan eu hardal synnwyr cryf o gymuned, ar wahân i Brestatyn (54%) a'r Rhyl (36%) a chafodd y patrwm hwn ei ail adrodd yn yr ymatebion i a oedd pobl yn teimlo'n rhan o'u cymuned.

Roedd teimlad cryf o ddiogelwch yn ystod y dydd, gyda'r Rhyl yn cael y cytundeb lleiaf ar 93% (sy'n dal yn uchel). Yn y nos roedd dros 70% o drigolion ar draws Sir Ddinbych yn teimlo'n ddiogel, ac mor uchel â 92% yn Rhuthun a Dyffryn Dyfrdwy ond yn gostwng i 59% yn y Rhyl.

Roedd canfyddiadau pobl o rai'n defnyddio neu'n delio mewn cyffuriau yn dangos fod hyn yn fwy o broblem yn Nyffryn Dyfrdwy (65%, i fyny o 55% yn 2009) nag yn y Rhyl (53%, i fyny o 50% yn 2009), ac yn un mae mwy o bobl yn teimlo sy'n broblem yn 2011 nag yn 2009. Cafodd y patrwm hwn ei ail adrodd yn yr ymatebion i'r cwestiwn a yw 'pobl yn feddw a swnllyd' yn broblem, gyda 62% yn cytuno yn Nyffryn Dyfrdwy o gymharu â 60% yn y Rhyl. Nid yw'r canlyniadau hyn o angenrheidrwydd, yn golygu fod hyn yn fwy o broblem mewn gwirionedd yn Nyffryn Dyfrdwy na'r Rhyl, ond mae'n dangos fod pobl yn teimlo'n fwy ymwybodol o bresenoldeb broblemau, un ai o ganlyniad i ychydig o ddigwyddiadau ynysig neu i gynnydd yn nifer y digwyddiadau. Mae'n dangos sut y mae'r arolwg yn amlygu 'mannau poeth', a all, gyda rhagor o ymchwiliad i ystadegau'r heddlu a diogelwch cymunedol, ein cynorthwyo i nodi a gweithredu ar unrhyw broblemau gwirioneddol.

Ystyrid ysbwriel yn broblem **fechan** gan bron iawn hanner y trigolion ar draws y sir (40% - 48%), sy'n gyson â chanlyniadau 2009. Ystyrid baeddu cŵn ychydig yn fwy o broblem (82%) nag yn 2009 (78%). Yn gyffredinol, ar draws y sir, roedd bron iawn yr un canran o bobl yn teimlo fod eu hardal wedi gwella, aros yr un fath neu wedi gwaethygu, ag yn 2009.

Roedd bodlonrwydd â gwasanaethau'n gyffredinol gwell nag yn 2009 gydag anfodlonrwydd yn gysylltiedig, fel arfer, â phroblem rydym eisoes yn ymwybodol ohoni, er enghraifft mae ychydig yn fwy o anfodlonrwydd ynghylch parc ailgylchu ac â'r gwasanaeth ailgylchu yn Nyffryn Dyfrdwy.

Gofynnodd yr arolwg nifer o gwestiynau ynghylch pa mor hawdd yw hi i drigolion ddefnyddio technoleg. Ychydig o wybodaeth sydd gennym ar hyn o bryd ynghylch hynny. Mae'r canlyniadau wedi dangos fod gan 78% o drigolion ar gyfartaledd ar draws y sir deledu digidol neu deledu lloeren, fod 66% â defnydd o gyfrifiadur neu liniadur, 22% ffôn clyfar, 4% ddyfais dabled ac nad oes gan 12% ddefnydd o unrhyw un o'r technolegau hyn. Bydd yr wybodaeth yma'n ein helpu i gyfathrebu'n effeithiol gyda'r cyhoedd yn ogystal â phenderfynu ar y ffordd orau o ddarparu rhai gwasanaethau.

Cafodd cyfartaledd o 10% o drigolion achos i gwyno yn ystod y 12 mis diwethaf. Fodd bynnag roedd dros ddwy ran o dair (70%) yn anfodlon gyda'r ffordd y cafodd y gŵyn ei thrin. Yn gyffredinol, doedd pobl ddim yn teimlo eu bod yn cael eu hysbysu'n dda mewn perthynas â gwasanaethau penodol a pholisi lleol (h.y. y Cynllun Datblygu Lleol) ond yn gyffredinol maen nhw'n hapus gyda'r wybodaeth rydym yn ei darparu ynghylch gwneud tasgau o ddydd i ddydd megis sut i dalu bil a chofrestru i bleidleisio. Yn gyffredinol roedd pobl yn fodlon gyda chyfeillgarwch y staff wrth gysylltu â'r cyngor (92%) ac yn gallu cyfathrebu yn eu dewis iaith (96%) er bod rhywfaint o anfodlonrwydd gyda hyd yr amser mae'n cymryd i ymdrin ag ymholiad (21%), yr wybodaeth a roddwyd (20%) a chanlyniad terfynol eu hymholiad (21%).

Roedd trigolion o'r farn y dylai'r canlynol fod yn brif feysydd blaenoriaeth i'r Cynllun Corfforaethol nesaf (2012 – 16):

- Cadw cymunedau'n lân ac yn ddiogel (74%)
- Cefnogaeth i'r economi lleol a swyddi (70%)
- Ymateb i anghenion poblogaeth sy'n heneiddio tra'n denu a chadw pobl iau a theuluoedd (69%)

Roedd trigolion o'r farn hefyd mai rhoi cefnogaeth i bobl hŷn yn eu cartrefi yw'r maes sydd angen ei warchod fwyaf rhag arbedion yn ystod y 5 mlynedd nesaf.

Er ei fod yn costio £22,000, mae'r arolwg yn dal yn ffordd cost effeithiol iawn o gasglu ystod eang o wybodaeth ynghylch canfyddiadau a bodlonrwydd trigolion. Fodd bynnag cydnabuwyd y dylai gwasanaethau arbenigol e.e. Oedolion a Gwasanaethau Busnes, gasglu data defnyddiwr gwasanaeth a fyddai'n rhoi gwybodaeth mwy dibynadwy ynghylch y gwasanaeth nag sydd yn yr Arolwg Trigolion. Mae pa mor aml y bydd yr Arolwg yn cael ei gynnal yn y dyfodol yn dal i gael ei drafod. Mae cynllun gweithredu'n cael ei baratoi o

weithgareddau gan wasanaethau i ymateb i'r problemau a nodwyd yn yr arolwg. Bydd yn cael ei ddefnyddio i ddangos i Swyddfa Archwilio Cymru fod y Cyngor wedi ymrwmo i gysylltu â chymunedau lleol ac i ymateb i'w pryderon.

Mae Crynodeb o'r adroddiad ar gael ar wefan y Cyngor www.denbighshire.gov.uk/residentsurvey. Mae gwybodaeth benodol neu ddadansoddiad ar gael gan Eva Walters, Swyddog Gwella Corfforaethol eva.walters@denbighshire.gov.uk neu 01824 712676.

5. Sut y mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r Arolwg Trigolion yn cyfrannu'n uniongyrchol at ddatblygu'r Blaenoriaethau Corfforaethol drwy ofyn i drigolion pa feysydd thematig y mae'n nhw o'r farn y dylid cael eu blaenoriaethu o'r rhestr a roddir.

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Cost unwaith ac am byth yr Arolwg Trigolion oedd £22,000 yn 2011 – 12.

7. Pa ymgynghori a wnaed?

Mae'r Arolwg yn ddull o gysylltu â thrigolion.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Amherthnasol

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Amherthnasol

10. Yr Hawl i Benderfynu

Amherthnasol

Swyddog Cyswllt:

Swyddog Gwella Corfforaethol
Ffôn: 01824 712676